

Na temelju članka 12 Zakona o Direkciji za financije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 19/07), a sukladno članku 10 stavku 4 točki c) Zakona o računovodstvu i reviziji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 22/16) ravnatelj Direkcije za financije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine donosi:

**PRAVILNIK
KOJIM SE UTVRĐUJE METODOLOGIJA ZA OCJENU BONITETA OBVEZNIKA
IZVJEŠČIVANJA I DRUGI POSTUPCI OD ZNAČAJA ZA USPOSTAVLJANJE I
FUNKCIONIRANJE REGISTRA IZVRŠENIH OCJENA BONITETA**

**Članak 1
(Predmet Pravilnika)**

Pravilnikom kojim se utvrđuje metodologija za ocjenu boniteta obveznika izvješćivanja i drugi postupci od značaja za uspostavljanje i funkcioniranje Registra izvršenih ocjena boniteta (u daljnjem tekstu: Pravilnik) uređuju se načela i osnove metodologije za ocjenu boniteta, postupak utvrđivanja ocjene boniteta, sadržaj bonitetnih razreda obveznika izvješćivanja i sadržaj i forma potvrde o bonitetu obveznika izvješćivanja.

**Članak 2
(Pojmovi)**

Pojedini izrazi korišteni u tekstu ovog pravilnika imaju sljedeće značenje:

- a) **Sektor za obradu financijskih izvješća** (u daljnjem tekstu: Sektor) je organizacijski dio Ureda ravnatelja Direkcije za financije reguliran člankom 10 Zakona o računovodstvu i reviziji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 22/16), (u daljnjem tekstu: Zakon);
- b) **Obveznik izvješćivanja** je pravna osoba koja Sektoru predaje financijska i druga izvješća, sukladno Zakonu;
- c) **Bonitet** je sposobnost obveznika izvješćivanja da podmiruje kratkoročne i dugoročne obveze, upravlja imovinom i izvorima financiranja te kreiranja financijskih rezultata;
- d) **Ocjena boniteta** predstavlja omjere, koeficijente i postotke dobivene racio analizom, na temelju podataka iz financijskih izvješća obveznika izvješćivanja;
- e) **Kategorije boniteta** su likvidnost, solventnost, učinkovitost korištenja imovine, operativna učinkovitost, profitabilnost i rentabilnost;
- f) **Bonitetni razred** predstavlja vrijednosti financijskih pokazatelja razvrstanih po veličinama S, A, B, C i D;
- g) **Zahtjev** je pisani ili elektronički zahtjev kojim korisnik ocjene boniteta traži ocjenu boniteta;
- h) **Naknada** je novčana naknada izražena u KM, koju određeni korisnik ocjene boniteta plaća za izdanu potvrdu o ocjeni boniteta sukladno Zakonu;
- i) **Korisnik ocjene boniteta** je javnost, tijela zakonodavne i izvršne vlasti, organizacije i institucije, akademska zajednica, poslovne i stručne asocijacije, pravne i fizičke osobe.

**Članak 3
(Načela metodologije)**

- (1) Metodologija za ocjenu boniteta zasniva se na sljedećim načelima:

- a) javnost;
 - b) jednostavnost, definiranost, razumljivost;
 - c) upotrebljivost i
 - d) objektivizacija.
- (2) Načelo javnosti podrazumijeva da je metodologija dostupna javnosti.
- (3) Načelo jednostavnosti podrazumijeva da je sustav ocjene boniteta jednostavan, što znači da je jasno definiran i razumljiv.
- (4) Načelo upotrebljivosti znači da je sustav upotrebljiv za većinu obveznika izvješćivanja iz Registra financijskih izvješća Sektora.
- (5) Načelo objektivizacije podrazumijeva isključenje ili svođenje mogućnosti subjektivnosti u procjeni na najmanju moguću mjeru.

Članak 4 (Osnove metodologije)

Osnove metodologije baziraju se na izračunu karakterističnih koeficijenata financijske racio analize te usporedbi tih koeficijenata za pojedinačnog obveznika izvješćivanja, za kojeg se ocjenjuje bonitet, s vrijednostima istih koeficijenata drugih obveznika izvješćivanja iz iste gospodarske grane, te iskazivanju relativne pozicije.

Članak 5 (Ocjena boniteta)

- (1) Ocjena boniteta se formira na temelju podataka iz financijskih izvješća obveznika izvješćivanja.
- (2) Ocjena boniteta zasniva se na financijskim pokazateljima: omjerima, koeficijentima i postotcima, dobivenim racio analizom, na temelju podataka iz financijskih izvješća obveznika izvješćivanja.
- (3) Ocjena boniteta iskazuje se pozicioniranjem obveznika izvješćivanja za kojeg se ocjenjuje bonitet u bonitetne razrede za svaku kategoriju boniteta.
- (4) Sektor ne daje konačnu i kategoričnu ocjenu boniteta u brojčanoj formi, nego se ocjena pozicionira iznošenjem oznaka koje se dobiju rangiranjem obveznika izvješćivanja u odnosu na gospodarsku granu kojoj pripada.

Članak 6 (Kategorije boniteta)

Pokazatelje za ocjenu boniteta, koji se utvrđuju na temelju financijskih podataka iz ove metodologije i vode se posebno po skupinama obveznika izvješćivanja, čine sljedeće kategorije:

- a) Likvidnost, odnosno kratkoročna pozicija predstavlja sposobnost obveznika izvješćivanja da tekućom imovinom izmiruje kratkoročne obveze;

Pokazatelj	Formula	AOP
Tekući omjer	$\frac{\text{Tekuća sredstva}}{\text{Kratkoročne obveze}}$	$\frac{035}{140}$
Ubrzani omjer	$\frac{\text{Gotovina, kratkoročne tražbine i plasmani}}{\text{Kratkoročne obveze}}$	$\frac{043}{140}$
Omjer gotovine	$\frac{\text{Gotovina i ekvivalenti + financijska sredstva za prodaju}}{\text{Kratkoročne obveze}}$	$\frac{044+058}{140}$
Produktivnost obrtnog kapitala	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Tekuća sredstva - Kratkoročne obveze}}$	$\frac{201}{035-140}$

Omjer zaliha i obrtnog kapitala	$\frac{\text{Zalihe i sredstva namijenjena prodaji}}{\text{Tekuća sredstva - Kratkoročne obveze}}$	036 035-140
---------------------------------	--	----------------

- b) Solventnost, odnosno dugoročna pozicija predstavlja sposobnost obveznika izvješćivanja da ukupnom imovinom pokriva ukupne obveze;

Pokazatelj	Formula	AOP
Omjer financijske stabilnosti	$\frac{\text{Stalna sredstva i dugoročni plasmani}}{\text{Kapital + Dugoročne obveze}}$	$\frac{001}{101+131}$
Omjer duga i kapitala	$\frac{\text{Dugoročne obveze + Kratkoročne obveze}}{\text{Kapital}}$	$\frac{131 + 140}{101}$
Omjer zaduženosti	$\frac{\text{Dugoročne obveze+ Kratkoročne obveze}}{\text{Poslovna aktiva}} \times 100$	$\frac{131+140}{065} \times 100$
Omjer financiranja kapitalom	$\frac{\text{Kapital}}{\text{Poslovna aktiva}} \times 100$	$\frac{101}{065} \times 100$
Pokriće troškova kamata	$\frac{\text{Dobit od poslovnih aktivnosti}}{\text{Rashodi kamata}}$	$\frac{229}{240}$

- c) Učinkovitost korištenja imovine predstavlja sposobnost obveznika izvješćivanja da imovinom stvara financijski rezultat;

Pokazatelj	Formula	AOP
Koeficijent obrta imovine	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovna aktiva}}$	$\frac{201}{065}$
Koeficijent obrta kratkoročne imovine	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Tekuća sredstva}}$	$\frac{201}{035}$
Koeficijent obrta zaliha	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Zalihe i sredstva namijenjena prodaji}}$	$\frac{201}{036}$
Koeficijent obrta tražbine	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Kratkoročne tražbine}}$	$\frac{201}{047}$
Koeficijent obrta investicije	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Osnovni kapital + dugoročne obveze}}$	$\frac{201}{102 + 131}$

- d) Operativna učinkovitost predstavlja omjer u kojem obveznik izvješćivanja pretvara inpute poslovnog procesa u rezultate;

Pokazatelj	Formula	AOP
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	$\frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}}$	$\frac{201+231+246+270}{214+238+257+280}$
Ekonomičnost operativnog poslovanja	$\frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovni rashodi}}$	$\frac{201}{214}$
Omjer operativne imovine	$\frac{\text{Nekretnine, postrojenja i oprema +zalihe}}{\text{Poslovna aktiva}}$	$\frac{008+036+047}{065}$
Trajanje naplate tražbine	$\frac{\text{Broj dana razdoblja}}{\text{Koeficijent obrta tražbine}}$	$\frac{365 \text{ dana}}{\frac{201}{047}}$

Prihod po zaposlenom	<u>Poslovni prihodi</u> Broj zaposlenih na bazi sati rada	<u>201</u> 323
----------------------	--	-------------------

e) Profitabilnost i rentabilnost predstavlja sposobnost obveznika izvješćivanja da kreira profit i povrat na uloženi kapital;

Pokazatelj	Formula	AOP
Bruto profitna marža	$\frac{\text{Poslovni prihodi} - (\text{nabavna vrijednost prod. robe} + \text{materijalni troš.} + \text{troš. plaća})}{\text{Poslovni prihodi}}$	$\frac{201 - (215 + 216 + 217)}{201}$
Operativni prinos	$\frac{\text{Neto dobit razdoblja}}{\text{Ukupan prihod}} \times 100$	$\frac{298}{201 + 231 + 246 + 270} \times 100$
Prinos na ukupnu imovinu (ROA)	$\frac{\text{Neto dobit razdoblja}}{\text{Poslovna aktiva}}$	$\frac{298}{065}$
Prinos na kapital (ROE)	$\frac{\text{Neto dobit razdoblja}}{\text{Osnovni kapital}}$	$\frac{298}{102}$
Indeks financijske poluge	$\frac{\text{ROE}}{\text{ROA}}$	$\frac{298/102}{298/065}$

Članak 7 (Bonitetni razredi)

- (1) Razvrstavanje u bonitetne razrede se vrši dovođenjem vrijednosti financijskog pokazatelja u odnos s vrijednošću medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje.
- (2) Za financijske pokazatelje u kojima se performansa obveznika izvješćivanja cijeni tako da se veća vrijednost tog pokazatelja smatra boljom, kriteriji za razvrstavanje u bonitetne razrede su sljedeći:
 - a) Bonitetni razred "S" – vrijednost financijskog pokazatelja veća ili jednaka od 190 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje;
 - b) Bonitetni razred "A" – vrijednost financijskog pokazatelja manja od 190 % vrijednosti medijane, a veća ili jednaka od 130 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje;
 - c) Bonitetni razred "B" - vrijednost financijskog pokazatelja manja od 130 % vrijednosti medijane, a veća ili jednaka od 70 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje;
 - d) Bonitetni razred "C" - vrijednost financijskog pokazatelja manja od 70 % vrijednosti medijane, a veća ili jednaka od 10 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje;
 - e) Bonitetni razred "D" - vrijednost financijskog pokazatelja manja od 10 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih pravnih osoba iz gospodarske grane u kojoj pravna osoba posluje.
- (3) Za financijske pokazatelje u kojima se performansa obveznika izvješćivanja cijeni tako da se manja vrijednost tog pokazatelja smatra boljom, kriteriji za razvrstavanje u bonitetne razrede su sljedeći:
 - a) Bonitetni razred "S" – vrijednost financijskog pokazatelja manja ili jednaka od 10 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske

- grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje;
- b) Bonitetni razred "A" - vrijednost financijskog pokazatelja veća od 10 % vrijednosti medijane, manja ili jednaka od 70 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje;
 - c) Bonitetni razred "B" - vrijednost financijskog pokazatelja veća od 70 % vrijednosti medijane, a manja ili jednaka od 130 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje;
 - d) Bonitetni razred "C" - vrijednost financijskog pokazatelja veća od 130 % vrijednosti medijane, a manja ili jednaka od 190 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje;
 - e) Bonitetni razred "D" - vrijednost financijskog pokazatelja veća od 190 % vrijednosti medijane istog pokazatelja svih obveznika izvješćivanja iz gospodarske grane u kojoj obveznik izvješćivanja posluje.

Članak 8 **(Izračun financijskih pokazatelja)**

- (1) Izračun financijskih pokazatelja neophodnih za ocjenu boniteta vrši se korištenjem vrijednosti iz financijskih izvješća obveznika izvješćivanja, bilance stanja i bilance uspjeha, prema formularima iz tablica propisanim člankom 6 ovog pravilnika,
- (2) Financijski podatci i pokazatelji utvrđuju se iz potpunih i računski točnih redovitih godišnjih financijskih izvješća obveznika izvješćivanja.

Članak 9 **(Forma i sadržaj potvrde o ocjeni boniteta)**

- (1) Potvrda o ocjeni boniteta može se, uz naknadu, izdati u dvije forme:
 - a) osnovnoj,
 - b) proširenoj.
- (2) Osnovna potvrda o ocjeni boniteta sadrži razvrstavanje obveznika izvješćivanja u bonitetne razrede po kategorijama boniteta, korištenjem ponderiranih prosječnih vrijednosti financijskih pokazatelja unutar kategorije boniteta, za obveznika izvješćivanja i gospodarsku granu u kojoj obveznik izvješćivanja posluje.
- (3) Ponderirani prosjek se računa korištenjem jednakih pondera za svaki financijski pokazatelj unutar jedne kategorije boniteta.
- (4) Proširena potvrda o ocjeni boniteta sadrži osnovnu potvrdu, te razvrstavanje obveznika izvješćivanja u bonitetne razrede po svakom od financijskih pokazatelja u okviru kategorije boniteta.

Članak 10 **(Stupanje na snagu Pravilnika)**

Ovaj pravilnik stupa na osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Brčko distrikta BiH.

Broj: 02-04.1-504/17
Nadnevak: 18. 8. 2017. godine

Ravnatelj Direkcije,
Mato Lučić, dipl. oec., v. r.